

EVANGELIZACE A SLUŽBA

12. 5. A.D. 2023

I. Evangelizace

Co to je?

Tento pojem vyjadřuje jedno z poslání církve. Každý křesťan je povolán k misijnímu úkolu, protože to vyplývá, jak už jsme si dříve řekli, ze křtu člověka. Slovo "Evangelizace" vyjadřuje předávání evangelia. A to je možné mnoha způsoby.

Proč evangelizovat?

Z části už jsme si odpověděli. Evangelizace je povinností každého křesťana, která vyplývá ze křtu. Ale chtěl bych poukázat ještě na jiný odstín odpovědi na tuto otázku. Evangelizovat bychom měli proto, že jsme tak plni Boha, až z nás tato skutečnost přetéká. Evangelizace rozhodně není jen záležitostí nějakých metod, ale zároveň je dobré promýšlet způsob, jakým je možné radostnou zvěst předávat. Něco si o tom něco řekneme.

Jaký by měl být první krok?

Nejdříve by měl člověk asi poznat Boha, být v něm alespoň trochu zakotvený. Je totiž důležité vědět, co chceme předávat. Narážím zde na to, že mnozí rodiče nechávají křtít své děti a vůbec nerozvíjejí svou víru. Proto, abych mohl zprávu dobře předat, musím o Bohu nejprve něco vědět, jinak nebudu schopen reagovat na otázky toho, ke kterému budu mluvit. Je tedy potřeba začít studovat. Nemusí to být hned Teologická fakulta, ale je možné např. využít toho, co se ve farnosti už děje – třeba zrovna přípravu k biřmování. Může to být i přítomnost v nějakém společenství, na biblických hodinách, nebo si alespoň vzít nějakou knížku, či dobrý křesťanský časopis. Vzdělání je tedy podklad potřebný pro to, abychom byli schopni předávat Boha.

Co by při Evangelizaci nemělo chybět

Modlitba

Je důležité si uvědomit, že evangelizace není jen vyučování. Pokud má být evangelizace opravdovým předáváním víry, musíme vědět, že na to nemá schopnosti nikdo, jen Bůh. Víra je totiž Boží dar. A proto je třeba se za ni modlit. Mám zkušenost, že když se jeden snaží evangelizovat aktivně (třeba chodí dům od domu), druzí by se za něj měli modlit. Když jsem byl ještě v semináři a o prázdninách jsme se účastnili tzv. Antiochie (evangelizační pobyt v nějaké mrtvé farnosti), tak když někdo chodil od domu k domu a nabízel různé služby a pomoc, další se za něho v kostele modlili. Pak když jsme si povídali o prožitém dni, často jsme si uvědomili, že těm, kteří byli v terénu, se dařilo právě tehdy, když se za ně druzí modlili. Když pak šli dělat už něco jiného, třeba vařit oběd, v tu chvíli se dařit přestalo. Lidé je odmítali a jejich práce vyšla naprázdno. Aktivní evangelizaci by tedy rozhodně měla podpořit aktivní modlitba.

Inkulturace

Při evangelizační práci by rozhodně neměla chybět také otevřenost Duchu Svatému. Pokud ta u nás nastane, pak budeme schopni tzv. "inkulturace". Nelze evangelizovat podle toho, jak si to představujeme my. Musíme hledat způsoby, které vyhovují těm, kterým přinášíme zvěst evangelia. Když třeba přijdeme mezi babičky na vesnici, není možné jim udělat přednášku na bázi spekulativní teologie s odkazy na církevní otce a teologické názory ve světě, podložené filozofickými argumenty, protože by tomu absolutně nemohly rozumět. Jinak asi budeme mluvit k dětem na základní škole, jinak ke studentům na univerzitě a jinak zase lidem, kteří těžce manuálně pracují. Je potřeba vstoupit do jejich kultury a skrze ni pak do jejich života. Co to prakticky znamená? Při evangelizaci je důležité zapomenout na sebe, na to, jak bychom to rádi dělali a jak by nám to co nejvíce přineslo. Máme se snažit vcítit se do člověka, kterému chci Evangelium předávat. Hledat, jakým způsobem by to on potřeboval slyšet. Přemýšlet nad tím, co je za člověka, čím žije, jaké jsou jeho hodnoty, apod. Znamená to vlastně zapomenout na sebe a žít pro toho druhého. Tedy žít lásku.

Takovým nádherným příkladem inkulturace je Pán Ježíš. Můžeme se podívat na něho, jak on „ztratil“ svou kulturu a vstoupil do té naší.

Jeho kultura je kultura nebe. Tam se žije ve všem dokonale. Existují tam nejlepší vztahy, jaké si jen dokážeme představit. V nebi se žije dokonalá láska, dokonalé zapomínání na sebe a žítí pro toho druhého. Toto Ježíš musel všechno opustit, když přišel do našeho života. vzdal se také své velikosti, neuchopitelnosti, neomezenosti, a to i prostorové, kterou jako Bůh od přirozenosti má. Vzal na sebe lidské tělo se všemi jeho omezeními, se všemi nedokonalostmi, s lidskou bolestí apod. Snažil se pak do naší kultury vnést základy toho, jakým způsobem se žije v nebi, tedy základy kultury lásky. Snažil se nám vše podat takovým způsobem, abychom to pochopili. Vymýšlel příběhy z našeho života. Ukazoval nám Nebeského Otce jako otce rodiny, protože tomu rozumíme a dokážeme to pochopit. Předával nám radostnou zvěst naším způsobem. A toto je INKULTURACE.

I církve se snaží tento způsob používat, i když ze začátku udělala také chyby: třeba v čínských misiích - bylo velice těžké opustit latinu a zaběhané způsoby hlásání, tak jak jsme na to byli zvyklí v Evropě a „přehodit vyhybku“ úplně jiným směrem. Dnes se tomu církve pomalu učí. Třeba v Africe v minulém století byl zaveden tzv. Zairský ritus slavení mše svaté. Pro Afričany je totiž důležitý pohyb, skrze nějž vyjadřují i duchovní skutečnosti. Proto pohybové prvky v jejich mši sv. mají jedno z předních míst. Další takovou věcí, kterou jsem se dověděl přímo od jednoho afrického bohoslovce z Kamerunu, je, že se u nich popelec uděluje jinak, než jsme na to zvyklí u nás (tedy „odkopnutím“ člověka jako nějakého smetí). Pro skutečnost, která má vyjadřovat změnu života a smýšlení, používají jiný obřad: trochu popela dostanou na dlaň a ten pak doma sfouknou směrem za humno, a tím se vyjádří skutečnost změny smýšlení a obrácení se k Bohu. Je to obřad, který byl převzat z jejich kultury.

Společenství

Jak už to bylo řečeno, je dobré mít při evangelizaci nějaké zázemí. Tímto zázemím může být rodina, společenství nebo farnost. Je užitečné mít určitou skupinu lidí, kteří mne budou podporovat, přestože půjdu „do terénu“ třeba sám, a pak mít možnost se někam vrátit a sdělit si pozitivní nebo i negativní zkušenosti z prožitého hlásání. Je ideální jít ve dvou. Pán Ježíš posílal své učedníky také po dvou. Důvodem je jednak to, že dvěma se to lépe táhne, jednak to, že dva už mohou mezi sebou svědčit o lásce, kterou má Bůh k nám. Sám to člověk dost dobře nedokáže. Krásným příkladem toho je, když rodiče svědčí společně svým dětem o své víře.

Svědectví

Při evangelizačních aktivitách by samozřejmě nemělo jít jen o úsilí někoho získat. Jde o vydávání svědectví. Evangelizace by neměla být nalejvárnou, ale svědectvím o tom, že když já jsem poznal Boha, pak toužím tento poklad předat dál, být jednoduše svědkem Boží lásky. Pokud k druhému člověk přistupuje s vědomím, chci tě získat do našich řad, pro Církev, pro Boha, není to „to pravé ořechové“. Jednou jsem slyšel hovořit zakladatelku hnutí Fokoláre o apoštolátu a ona říkala, že nikdy nechtěla nikoho získat. Jen se s druhými dělila o to, co prožívala. A oni pak sami za ní přicházeli, že by s ní chtěli sdílet stejnou spiritualitu. Získala je svědectvím. Máme se tedy snažit získávat druhé tím, jak žijeme.

II. Služba

Co to je?

Pokud člověk chce sloužit, je dobré si uvědomit, že služba má určité charakteristické znaky:

- Služba je činnost, kterou nikomu nenutím, pouze ji nabízím
- Každou službu nabízím zdarma, bez nároku na odměnu; pokud obdarovaný uzná za vhodné mě za službu odměnit, je to jeho dobrota
- vykonávám službu ne podle toho, jak si ji sám jako nejlepší představuji, ale snažím se ji dělat podle úmyslu toho, komu sloužím, jinak je to medvědí služba

Jak ji konat?

Je důležité se na věc podívat z křesťanského úhlu pohledu. Představme si postavu Ježíše Krista, jakým způsobem on konal službu druhým. Máme k dispozici příběh z evangelia sv. Jana, kde se o tom mluví ve 13. kapitole. Poslechněme si text:

„Ježíš vstal od stolu a vědom si toho, že mu Otec dal všechno do rukou a že od Boha vyšel a k Bohu odchází, odložil svrchní šat, vzal lněné plátno a přepásal se; pak nalil vodu do umyvadla a začal učedníkům umývat nohy a utírat je plátnem, jímž byl přepásán. Přišel k Šimonu Petrovi a ten mu řekl: „Pane, ty mi chceš mýt nohy?“ Ježíš odpověděl: „Co já činím, nyní nechápeš, potom však to pochopíš.“ Petr mu řekl: „Nikdy mi nebudeš mýt nohy!“ Ježíš odpověděl: „Jestliže tě neumyji, nebudeš mít se mnou podíl.“ Řekl mu Šimon Petr: „Pane, pak tedy nejenom nohy, ale i ruce a hlavu!“ Ježíš mu řekl: „Kdo je vykoupán, nepotřebuje než nohy umýt, neboť je celý čistý. I vy jste čistí, ale ne všichni.“ Věděl, kdo ho zradí, a proto řekl: Ne všichni jste čistí. Když jim umyl nohy, oblékl si svůj šat, opět se posadil a řekl jim: „Chápete, co jsem vám učinil? Nazýváte mě Mistrem a Pánem, a máte pravdu: Skutečně jsem. Jestliže tedy já, Pán a Mistr, jsem vám umyl nohy, i vy máte jeden druhému nohy umývat. Dal jsem vám příklad, abyste i vy jednali, jako jsem jednal já. Amen, amen, pravím vám, sluha není větší než jeho pán a posel není větší než ten, kdo ho poslal. Když to víte, blaze vám, jestliže to také činíte.“

Jestliže Ježíš sloužil, máme i my sloužit jako on. Ježíš dokonce koná službu velmi ponižující, službu, kterou v té době konali otroci nebo ti nejnižší služebníci.

Naše služba je také službou z lásky k druhému. Ježíš o tom mluví zase na jiném místě. *„Milujte se navzájem, jako jsem miloval já vás.“* Kdybychom službu konali jen proto, že bychom z ní měli dobrý pocit, nebo proto, že by nás druzí za ni chválili, bylo by to už k našemu prospěchu a bylo by to i trochu sobecké. Je tedy potřeba snažit se v první řadě o službu z lásky.

Samozřejmě, že se každý člověk učí. Žádný učený z nebe nespádá, a tak je potřeba nemít žádné mindráky, když se mi hned nepodaří všechno, jak má. Rozhodně bychom ale k správnému pojetí služby měli dorůstat.